

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS GAUTI INFORMACIJĄ IŠ VALSTYBĖS IR
SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1524
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo priėmimas. Direktyva (ES) 2019/1024 dar vadinama „atvirųjų duomenų direktyva“ ir ja nauja redakcija išdėstoma 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo, su visais pakeitimais, kuri bus panaikinta iki 2021 m. liepos 17 d.

Įstatymo projekto tikslas – perkelti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas į nacionalinę teisę. Direktyvos (ES) 2019/1024 perkėlimo į nacionalinę teisę terminas – 2021 m. liepos 17 d.

Įstatymo projekto uždaviniai – įvykdyti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus Europos Sąjungoje perkeliant Europos Sąjungos teisės nuostatas į nacionalinę teisę, reglamentuoti institucijų ir valstybės valdomų subjektų kompetenciją duomenų pakartotinio naudojimo srityje, papildyti teisinį reguliavimą nuostatomis dėl didelės vertės duomenų rinkinių skelbimo ir jų pakartotinio naudojimo sąlygų, papildyti nuostatas dėl reikalavimų duomenų parengimui ir pateikimui pakartotiniam naudojimui atsižvelgiant į skaitmeninių technologijų pažangą, bei siekiant skatinti skaitmenines inovacijas, ypač dirbtinio intelekto srityje.

Įstatymo projektu taip pat siekiama patikslinti nuostatas, kuriose nurodoma Lietuvos Respublikos ūkio ministerija pakeičiant ministerijos pavadinimą į šiuo metu galiojantį pavadinimą – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Priėmus Įstatymo projektą taip pat bus sudarytos prielaidos įgyvendinti 2021–2030 m. nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 m. nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ 1 strateginio tikslo „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“ 1.6 uždavinį „Skatinti valstybės skaitmeninimą“.

Svarbu paminėti, kad priėmus Įstatymo projektą bus padidinta kuriama pridėtinė vertė pakartotinių naudotojų, galutinių naudotojų ir visuomenės apskritai naudai, taip pat daugeliu atveju – ir pačio viešojo sektoriaus naudai, nes leidus pakartotinai naudotis duomenimis yra skatinamas skaidrumas bei atsakomybė, o gaunant naudotojų atsiliepimus galima gerinti surinktos informacijos kokybę ir savo viešųjų užduočių atlikimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Projektą parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninės darbotvarkės departamento (direktorius – Arūnas Cijūnaitis, tel. 8 687 29438, el. p. Arunas.Cijunaitis@eimin.lt), Skaitmeninių iniciatyvų valdymo skyriaus (vedėja – Asta

Žilienė, tel. 8 658 88475, el. p. Asta.Zilienne@eimin.lt) patarėja Lina Giedraitienė, tel. 8 659 28842, el. p. Lina.Giedraitiene@eimin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžta, kad Įstatymas nustato: (1) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų pareigą teikti dokumentus, taip pat atvejus, kai draudžiama suteikti išimtinės teisės pakartotinai naudoti dokumentus; (2) dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygas; (3) prašymų gauti dokumentus pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, kitus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų veiksmus teikiant dokumentus pareiškėjams; (4) atlyginimo už dokumentų teikimą nustatymo principus; (5) informacijos apie valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų veiklą skelbimo tvarką; (6) dokumentų rinkinių sudarymo ir su dokumentų rinkiniais susijusių paslaugų teikimo tvarką.

Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžta, kad Įstatymas taikomas valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, finansuojamoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotoms atlikti viešąjį administravimą arba teikiančioms asmenims viešąsias ar administracines paslaugas ar atliekančioms kitas viešąsias funkcijas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, taip pat šių subjektų asociacijoms ir regionų plėtros taryboms (toliau – institucijos). Tuo tarpu įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, akcinėms bendrovėms ir uždrosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei arba savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, taikomas tik Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punktas – visos kitos Įstatymo nuostatos šiems valstybės valdomiems subjektams negalioja.

Pažymėtina, kad Įstatymo nuostatos galioja ne visiems dokumentams, kuriais disponuoja institucijos. Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje išvardinti dokumentai, kuriems šis Įstatymas yra netaikomas.

Įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintas draudimas suteikti pareiškėjams išimtinės teisės pakartotinai naudoti dokumentus, išskyrus atvejus, kai išimtinė teisė pakartotinai naudoti dokumentus pareiškėjui būtina viešosioms paslaugoms teikti arba būtina Lietuvos kultūros paveldui skaitmeninti. Pagal 9 straipsnį, tokie susitarimai dėl išimtinių teisių pakartotinai naudoti dokumentus suteikimo turi būti skaidrūs ir skelbiami.

Įstatymo 10 straipsnyje įtvirtinta, kad dokumentai, išskyrus registro duomenis, registro informaciją, registrui pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, pareiškėjams pakartotiniam naudojimui teikiami neatlygintinai, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Tais atvejais, kai imamas atlyginimas už dokumentų, įskaitant įstaigų dokumentus, registro duomenis, registro informaciją, registrui pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis, teikimą pakartotiniam naudojimui, jis neturi viršyti sąnaudų, patiriamų juos dauginant (atgaminant, išleidžiant, kopijuojant), teikiant ir skelbiant.

Įstatymo 16 straipsnis reglamentuoja institucijų teises ir pareigas teikiant dokumentus pareiškėjams. Vadovaujantis minėto straipsnio 2 dalimi, institucijos teikdamos adaptuotus, apdorotus dokumentus pagal individualų pareiškėjo prašymą, privalo pagrįsti apskaičiuotą atlyginimo už tokių dokumentų teikimą dydį ir pateikti informaciją apie šio dydžio, kuris neturi viršyti sąnaudų, patiriamų dokumentus sisteminant, adaptuojant, apdorojant ar kitaip perdirbant, perduodant ir teikiant pareiškėjui, apskundimo tvarką. Be to, institucijos teikdamos dokumentus

kartu su teikiamais dokumentais privalo pareiškėją informuoti apie institucijos veiksmų apskundimo tvarką. Institucijos taip pat įpareigojamos sudaryti dokumentų rinkinius Įstatymo nustatyta tvarka ir užtikrinti dokumentų rinkinių ir metaduomenų aktualumą ir teisingumą.

Įstatymo 17 straipsnis reglamentuoja dokumentų pateikimo pareiškėjams būdus. Atsižvelgiant į pareiškėjo prašymą, dokumentai teikiami žodžiu, raštu arba elektroniniu būdu elektroninių ryšių tinklais. Elektroninių ryšių tinklais teikiama: (1) leidžiamosios kreipties būdu, kai pareiškėjas dokumentus gauna pagal konkrečias užklausas; (2) paketiniu būdu, kai pareiškėjas gauna didelės apimties (daugiau negu 50 dokumentų) dokumentų rinkinį; (3) interaktyviuoju būdu, kai pareiškėjas dokumentų rinkinį gauna naudodamasis naršymo dokumentų rinkinyje priemone. Dokumentai pareiškėjams teikiami dokumentų rinkiniais arba jų dalimis, pirmenybę teikiant dokumentų teikimui internetu arba elektroninių ryšių tinklais.

Įstatymo 18 straipsnis, nustatydamas dokumentų parengimo ir pateikimo reikalavimus, įtvirtina, kad tais atvejais, kai pareiškėjas prašo dokumentų, kurių tam tikra dalis priklauso dokumentams, kuriems netaikomas šis Įstatymas, teikiama tik ta dokumentų dalis, kuriai Įstatymas taikomas.

Įstatymo 21 straipsnis nurodo, kokios paslaugos yra teikiamos Dokumentų rinkinių portale.

Įstatymo 23 straipsnis nurodo susitarimų dėl išimtinių teisių suteikimo pakartotinai naudoti dokumentus galiojimo terminus. Minėtame straipsnyje įtvirtinta, kad susitarimai dėl išimtinių teisių suteikimo pakartotinai naudoti dokumentus, kurie galiojo 2005 m. liepos 1 d. ir kuriems nėra taikoma šio Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nurodyta išimtis, nebegalioja, o susitarimai dėl išimtinių teisių suteikimo pakartotinai naudoti dokumentus, kurie galiojo 2013 m. liepos 17 d. ir kuriems nėra taikomos šio Įstatymo 9 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytos išimtys, galioja iki susitarimo termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki 2043 m. liepos 18 d.

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo III skyrius „Prašymų pateikimas ir nagrinėjimas“ nuo 2020 m. lapkričio 1d. neteko galios ir jo nuostatos buvo perkeltos į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant valstybės valdymo procesuose pereiti nuo analoginių dokumentų prie skaitmeninių duomenų naudojimo, Įstatymo projektu siūloma keisti Įstatymo pavadinimą iš „Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo“ į „Teisės gauti informaciją ir pakartotinio duomenų naudojimo įstatymą“, o siekiant aiškumo Įstatymo projekto nuostatose pagal kontekstą „dokumentus“ keisti į „duomenis“.

Taip pat Įstatymo projektu siekiama reglamentuoti ne tik viešojo sektoriaus institucijų, bet ir kitų valstybės valdomų subjektų kompetenciją duomenų pakartotinio naudojimo srityje, papildyti teisinį reguliavimą nuostatomis dėl didelės vertės duomenų rinkinių skelbimo ir jų pakartotinio naudojimo sąlygų, papildyti nuostatas dėl reikalavimų duomenų parengimui ir pateikimui pakartotiniam naudojimui atsižvelgiant į skaitmeninių technologijų pažangą. Vykstant technologijų raidai duomenų analizės, panaudojimo ir tvarkymo srityse, tuo pačiu plėtojamos tokios technologijos kaip mašinų mokymasis, dirbtinis intelektas ir daiktų internetas. Dėl sparčios technologijų raidos tapo įmanoma kurti naujas paslaugas, grindžiamas duomenų naudojimu, kaupimu ir derinimu, tokiu būdu skatinant skaitmenines inovacijas, ypač dirbtinio intelekto srityje. Siekiant neprarasti ekonominių ir socialinių galimybių, kurias atveria viešųjų duomenų pakartotinis naudojimas, siūlomos atitinkamos Įstatymo projekto nuostatos.

Dėl Įstatymo projekto 1 straipsnio. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektas numato reglamentuoti ne tik valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų ir kitų valstybės valdomų subjektų pareigą teikti duomenis, bet ir pareigą skelbti duomenis sudarant duomenų rinkinius bei jų skelbimo tvarką, siūloma šią pareigą įtvirtinti Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalies 5 punkte. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekte (16 straipsnis) numatomas didelės vertės duomenų rinkinių skelbimo reglamentavimas, siūloma atitinkamai papildyti Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalį 7 punktu, kuris įtvirtintų, kad įstatymas nustato ir didelės vertės duomenų rinkinių skelbimo sąlygas.

Dėl Įstatymo projekto 2 straipsnio. Direktyva (ES) 2019/1024 yra pagrįsta bendroju principu, kad viešieji ir viešosiomis lėšomis finansuojami duomenys turėtų būti pakartotinai naudojami komerciniais ar nekomerciniais tikslais. Vienas iš esminių Direktyvos (ES) 2019/1024 teisinio teksto pakeitimų, kuriuo siekiama Europos ekonomikos ir visuomenės labai visapusiškai išnaudoti viešojo sektoriaus informacijos potencialą, tai – didinti vertingų viešųjų duomenų teikimą pakartotinai naudoti, be kita ko, iš įmonių, vykdančių veiklą konkrečiose srityse ir kurių savininkė, dalininkė arba akcininkė yra valstybė ar savivaldybė. Atitinkamai Direktyva (ES) 2019/1024 nustato būtiniausias taisykles, reglamentuojančias pakartotinį naudojimą duomenų, kuriais disponuoja ne tik viešojo sektoriaus institucijos, bet ir įmonės, vykdančios veiklą konkrečiose srityse ir kurių savininkė, dalininkė arba akcininkė yra valstybė ar savivaldybė. Direktyva (ES) 2019/1024 turėtų būti taikoma minėtų įmonių duomenims, kurie susiję su veiklos rūšimis, nurodytomis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES¹, kurią įgyvendina Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas, 18-14 straipsniuose, taip pat įmonės, kurios veiklą vykdo kaip viešųjų paslaugų operatoriai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007² 2 straipsnį, įmonės, kurios veiklą vykdo kaip pareigą teikti viešąsias paslaugas vykdantys oro vežėjai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008³ 16 straipsnį, ir įmonės, kurios veiklą vykdo kaip visuomenės aptarnavimo įsipareigojimus vykdantys Bendrijos laivų savininkai pagal Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3577/92⁴ 4 straipsnį.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas dėl duomenų, kuriems taikomos Direktyvos (ES) 2019/1024 taisyklės dėl jų pakartotinio naudojimo, tikslinamos Įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostatos įtvirtinant, kad Įstatymas taip pat taikomas viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, tačiau kurios nėra finansuojamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir neatlieka viešųjų funkcijų, taip pat įmonėms, kuriose valstybei arba savivaldybei tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso daugiau kaip ½ balsų visuotiniame akcininkų susirinkime ir valstybė ar savivaldybė tiesiogiai ar netiesiogiai gali daryti lemiamą įtaką skirdama daugiau kaip pusę bendrovės administracinio, valdymo arba priežiūros organo narių ir kurios vykdo veiklą bent vienoje iš šių sričių: dujų ir šilumos ūkio, elektros energetikos, vandentvarkos, transporto paslaugų, uostų ir oro uostų, pašto paslaugų, naftos ir dujų gavybos, anglies ar kito kietojo kuro žvalgybos arba gavybos, viešojo keleivinio transporto pagal 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2014/17/EB

² 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinant Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70

³ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių

⁴ 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3577/92 taikantis laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas)

reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 su visais pakeitimais 2 straipsnį, oro susisiekimo paslaugų teikimo pagal 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (nauja redakcija) su visais pakeitimais 16 straipsnį, visuomenės aptarnavimo paslaugų teikimo pagal 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3577/92, taikančio laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotažas), su visais pakeitimais 4 straipsnį (toliau – valstybės valdomi subjektai).

Atkreiptinas dėmesys, kad Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatos turėtų būti taikomos pakartotinai naudojant esamus duomenis, kuriuos viešųjų paslaugų teikimo tikslais parengė Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyti valstybės valdomi subjektai. Tuo pačiu turėtų būti užtikrinta, kad dėl šių valstybės valdomų subjektų pakartotinio naudojimo nebūtų iškraipyta rinka ir nebūtų pakenkta sąžiningai konkurencijai. Teisė spręsti, ar leisti pakartotinai naudoti duomenis, nesusijusius su viešųjų paslaugų teikimu, turėtų būti paliekama minėtiems valstybės valdomiems subjektams. Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalį 10 punktu, nurodančiu, kad Įstatymas netaikomas duomenims, kuriais disponuoja valstybės valdomi subjektai, kai jie rengiami kitais tikslais nei viešųjų paslaugų teikimas arba kai šie duomenys susiję su konkurencijos tiesiogiai veikiamą veiklą, kurios vykdymui netaikomas Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas.

Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatomis siekiama, jog mokslinių tyrimų duomenys būtų surandami, prieinami, sąveikūs ir pakartotinai naudojami didėjantiems visuomenės iššūkiams spręsti ir todėl nustatoma pareiga viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų duomenims taikyti atvirosios prieigos politiką. Atviroji prieiga suprantama kaip praktika, pagal kurią internetinė prieiga prie mokslinių tyrimų rezultatų galutiniam naudotojui suteikiama nemokamai ir netaikant apribojimų naudojimui bei pakartotiniam naudojimui, išskyrus galimybę reikalauti nurodyti autorystę. Iš Direktyvos (ES) 2019/1024 kylančios pareigos turėtų būti taikomos tik dėl tų mokslinių tyrimų duomenų, prie kurių tyrėjai, mokslinius tyrimus atliekančios organizacijos ar mokslinius tyrimus finansuojančios organizacijos jau yra suteikusios viešą prieigą per institucijos ar dalykinę saugyklą. Atsižvelgiant į tai, atitinkamai patikslinamas Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalies 8 punktas.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas dėl duomenų, kuriems taikomos ar netaikomos Direktyvos (ES) 2019/1024 taisyklės dėl jų pakartotinio naudojimo bei tinkamai reglamentuoti nuostatas, susijusias su asmens duomenų tvarkymu, taip pat siūloma tikslinti Įstatymo projekto 2 straipsnio šias dalis: (1) 3 dalį papildyti nuostatomis, reglamentuojančiomis tarptautinius susitarimus dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos, (2) 4 dalyje papildomai nurodyti, kad asmens duomenų tvarkymas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą, (3) 5 dalyje nustatyti, kad institucijos nesinaudoja kituose įstatymuose (pvz.: Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 61 straipsnio 1 dalyje) numatytomis duomenų bazių gamintojo teisėmis siekdamas neleisti pakartotinai naudoti duomenų arba siekdamas pakartotinį naudojimą apriboti labiau nei šiuo įstatymu nustatyti apribojimai.

Dėl Įstatymo projekto 3 straipsnio. Siekiant tinkamai perkelti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas, susijusias su atviru formatu, elektroniniu formatu, didelės vertės duomenų rinkiniais,

kintamaisiais duomenimis, mokslinių tyrimų duomenimis, nuasmeninimu ir pagrįsta investicijų grąža siūloma Įstatymo projekto 3 straipsnyje šias sąvokas apibrėžti.

Papildomai pažymime, kad kituose įstatymuose vartojama dokumento sąvoka atitinka Įstatymo projekte apibrėžtą duomenų sąvoką.

Dėl Įstatymo projekto 5 straipsnio. Šiuo metu visos Įstatymo nuostatos galioja valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, finansuojamoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotoms atlikti viešąjį administravimą arba teikiančioms asmenims viešąsias ar administracines paslaugas ar atliekančioms kitas viešąsias funkcijas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, taip pat šių subjektų asociacijoms ir regionų plėtros taryboms – kartu Įstatyme vadinamoms institucijomis. Tuo tarpu, viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė, taip pat įmonėms, kuriose valstybei arba savivaldybei tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime ir valstybė ar savivaldybė tiesiogiai ar netiesiogiai gali daryti lemiamą įtaką skiriant daugiau kaip pusę bendrovės administracinio, valdymo arba priežiūros organo narių, šiuo metu galioja tik Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punktas. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 5 straipsnio 1-3 dalių nuostatos galiotų tik institucijoms, siūloma Įstatymo projekto 5 straipsnį papildyti 4 dalimi, nustatančia, kad šio straipsnio 2 dalies 6 punktas (reikalavimas skelbti darbuotojų vidutinį darbo užmokestį pagal einamas pareigas) galioja ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė, taip pat įmonėms, kuriose valstybei arba savivaldybei tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime ir valstybė ar savivaldybė tiesiogiai ar netiesiogiai gali daryti lemiamą įtaką skiriant daugiau kaip pusę bendrovės administracinio, valdymo arba priežiūros organo narių, neatsižvelgiant į tai, kokiose srityse šios įmonės vykdo veiklą.

Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 5 straipsnio pakeitimo įstatymu nuo 2021 m. liepos 1 d. netenka galios Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostata, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies nuostatas, atsisakant analogiškos nuostatos Įstatymo projekte nustatymo.

Be to, siekiant, kad Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies 6 punkto formuluotė atitiktų skaidrumo reikalavimus, t. y. būtų aiški jos apimtis, siūloma ją papildyti nurodant, kad Vyriausybės nustatyta informacija gali apimti ir institucijų darbuotojų kontaktinius duomenis, jei juos būtina skelbti teisėtiems asmens duomenų tvarkymo tikslams pasiekti.

Taip pat siekiant Įstatymo struktūros aiškumo, Įstatymo projekte siūloma 5 straipsnio pavadinimą „Informacija apie institucijos veiklą“ pakeisti į „Institucijos pareiga skelbti informaciją apie institucijos veiklą“.

Dėl Įstatymo projekto 7 straipsnio. Siekiant Įstatyme nurodyti aktualų Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pavadinimą, siūloma vietoje Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nurodyti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją.

Atsižvelgiant į tai, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija formuodama valstybės politiką duomenų pakartotinio naudojimo srityje, rengia ir tvirtina teisės aktus, susijusius su duomenų pakartotinio naudojimo politikos įgyvendinimu, o Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliojama institucija atlikdama pakartotinio naudojimo stebėseną rengia ir tvirtina techninius dokumentus, padedančius institucijoms ir viešojo valdymo subjektams vykdyti

duomenų pakartotinio naudojimo politiką, siūloma šias nuostatas įtvirtinti Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 3 dalies 1 punkte.

Dėl Įstatymo projekto II skyriaus ir 8 straipsnio pavadinimų. Įstatymo II skyrius „Dokumentų teikimo sąlygos“ reglamentuoja ne tik duomenų teikimo sąlygas, kurių privalo laikytis institucija, bet ir pakartotinio naudojimo sąlygas, kurių privalo laikytis pareiškėjas. Siekiant Įstatymo struktūros aiškumo, Įstatymo projekte siūloma II skyriuje nustatyti tik pakartotinio naudojimo sąlygas, o duomenų teikimo sąlygas (t. y. 10 ir 11 straipsnius) perkelti į III skyrių, atitinkamai II skyriaus pavadinimą pakeisti į „Duomenų pakartotinio naudojimo sąlygos“, o 8 straipsnio pavadinimą „Leidimas pakartotinai naudoti dokumentus“ pakeisti į „Duomenų pakartotinio naudojimo sąlygos“.

Dėl Įstatymo projekto 8 straipsnio. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ 24 punktas reglamentuoja kokią informaciją institucijos turi skelbti savo interneto svetainės skyriuje „Atviri duomenys“, siūloma Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalyje nedetalizuoti, kad institucijos interneto svetainėje turi skelbti duomenis, kuriuos leidžiama pareiškėjui pakartotinai naudoti be institucijos ar valstybės valdomo subjekto leidimo, pateikiant atitinkamą nuorodą į šį įstatymą, kitus Lietuvos Respublikos įstatymus ir Europos Sąjungos teisės aktus, nustatančius pakartotinio naudojimo sąlygas.

Dėl Įstatymo projekto 9 straipsnio. Siekiant įgyvendinti Direktyvos (ES) 2019/1024 visas nuostatas dėl išskirtinių susitarimų sudarymo, Įstatymo projekte siūloma papildyti 9 straipsnio 5 dalį nurodant, kad susitarimų dėl išimtinių teisių pakartotinai naudoti duomenis esminės nuostatos turi būti skelbiamos viešai internete likus ne mažiau kaip dviem mėnesiams iki jų įsigaliojimo.

Dėl Įstatymo projekto 10 straipsnio, kuris reglamentuoja nuostatas, susijusias su atlyginimu už duomenų teikimą pakartotiniam naudojimui.

Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa įtvirtina pagrindinį duomenų pakartotinio naudojimo apmokestinimo principą, kad duomenų pakartotinis naudojimas turi būti nemokamas, o 6 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa ir to paties straipsnio 2 dalies nuostatos numato galimas išimtis iš šio pagrindinio principo. Siekiant užtikrinti tinkamą Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 1 ir 2 dalių įgyvendinimą ir atsižvelgiant į Įstatymo projekto 10 straipsnio 2–5 dalyse numatytas šio straipsnio 1 dalies išimtis, siūloma Įstatymo projekto 10 straipsnio 1 dalyje neįvardinti išimčių, susijusių su neatlygintinu duomenų teikimu, nurodant, kad duomenys pareiškėjams pakartotiniam naudojimui teikiami neatlygintinai, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalyje apibrėžta, jog duomenimis laikoma „institucijos veikloje užfiksuota informacija ar jos dalis, <...>, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registru pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis“, todėl Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 ir 4 dalyse siūloma žodžius „įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registru pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis“ braukti kaip perteklinius.

Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad to paties straipsnio 1 dalies nuostata išimties tvarka netaikoma „viešojo sektoriaus institucijoms, kurios turi gauti pajamų, kad padengtų didžiąją dalį sąnaudų, susijusių su jų viešųjų užduočių vykdymu“. Pažymėtina, kad Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalyje nurodytų institucijų, kurioms netaikomas Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalyje nurodytas reikalavimas, ratas yra platesnis nei numato Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 2 dalies a punktas, nes apima ir institucijas, kurios

įstatymų nustatyta tvarka pajamomis iš duomenų teikimo finansuoja didžiąją dalį (daugiau negu 50 procentų) sąnaudų, patiriamų juos renkant, rengiant, atgaminant, saugant ir skelbiant. Atkreiptinas dėmesys, kad pastaroji institucijų grupė buvo nurodyta Direktyvos 2013/37/ES 6 straipsnio 2 dalies b punkte, tačiau Direktyvoje (ES) 2019/1024 minėtos išimties šiai institucijų grupei nebeliko. Įvertinus pasikeitusias direktyvų nuostatas, atitinkamai siūloma patikslinti Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalyje nurodomą institucijų ratą.

Papildomai pažymėtina, kad pagal Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 2 dalies a punktą, išimtis gali būti taikoma tik toms „viešojo sektoriaus institucijoms, kurios turi gauti pajamų, kad padengtų didžiąją dalį sąnaudų, susijusių su jų viešųjų užduočių vykdymu“, o pagal to paties straipsnio 3 dalį, valstybės narės internete turi paskelbti šių institucijų sąrašą. Pastebėtina, kad Direktyvos (ES) 2019/1024 preambulės 36 punktas taip pat nustato, kad „išimtiniais atvejais turėtų būti atsižvelgta į būtinybę netrikdyti viešojo sektoriaus institucijų, kurioms yra nustatytas reikalavimas gauti pajamų, kad padengtų didelę dalį savo sąnaudų, susijusių su jų viešųjų užduočių vykdymu, įprastinės veiklos“. Be to, tai, kad Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų institucijų sąrašą valstybės narės turi paskelbti internete, taip pat reiškia, kad institucijų, kurioms gali būti taikoma išimtis iš Direktyvos (ES) 2019/1024 6 straipsnio 1 dalies, sąrašas turi būti žinomas ir paskelbtas iš anksto. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalį siūloma tikslinti, numatant tik tas institucijas, kurios pagal teisės aktus, turėtų pareigą pajamomis už duomenų teikimą padengti didžiąją dalį sąnaudų, susijusių su jų viešųjų užduočių vykdymu bei įtvirtinant, kad tokių institucijų sąrašo sudarymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Taip pat Direktyva (ES) 2019/1024 nurodo kokių patiriamų sąnaudų negali viršyti imamas atlyginimas už duomenų teikimą pakartotiniam naudojimui. Siekiant tiksliai perkelti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas, Įstatymo projekto 10 straipsnyje siūloma patikslinti sąvokas, susijusias su veiksmų, kurie vertinami apskaičiuojant patiriamas sąnaudas, atlikimu.

Be to, Direktyva (ES) 2019/1024 nustato pareigą viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų duomenims taikyti atvirosios prieigos politiką, taip pat įtvirtina, kad didelės vertės duomenų rinkiniai turi būti prieinami nemokamai, Įstatymo projekto 10 straipsnio 7 punktu siūloma įtvirtinti, kad mokslinių tyrimų duomenys, kurie yra finansuojami valstybės lėšomis, ir didelės vertės duomenų rinkiniai pakartotiniam naudojimui teikiami neatlygintinai.

Dėl Įstatymo projekto 13 straipsnio. Atkreiptinas dėmesys, kad duomenų teikimo būdai reglamentuojami 2013 m. kovo 25 d. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. T-36 „Dėl Duomenų teikimo formatų ir standartų rekomendacijų patvirtinimo“. Taip pat pažymėtina, kad technologiniai sprendimai (teikimo būdai elektroninių ryšių priemonėmis) sparčiai kinta. Todėl atsižvelgiant į visa tai, siūlytina Įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalyje neįvardinti duomenų teikimo elektroninių ryšių priemonėmis konkrečių būdų nurodant, kad institucija ir valstybės valdomas subjektas informaciją ir duomenis pareiškėjui teikia žodžiu, raštu arba elektroniniu būdu elektroninių ryšių priemonėmis. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Taip pat pažymėtina, kad kintamųjų duomenų (įskaitant aplinkos, eismo, palydovinius, meteorologinius ir iš jutiklių gaunamus duomenis) ekonominė vertė priklauso nuo neatidėliotino informacijos prieinamumo ir reguliaraus atnaujinimo. Todėl prieiga prie kintamųjų duomenų turėtų būti suteikiama iš karto po jų surinkimo, o atnaujinimo rankiniu būdu atveju – iš karto po duomenų rinkinio dalinio pakeitimo, per programų sąsają (angl. *Application Programming Interface, API*), siekiant sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti tokiais duomenimis grindžiamas interneto, judriojo ryšio ir debesijos taikomas programas. Kai dėl techninių ar finansinių kliūčių

to padaryti neįmanoma, institucijos ir įstaigos turėtų suteikti prieigą prie duomenų per tokį laikotarpį, kad būtų galima išnaudoti visą jų ekonominį potencialą. Siekiant šių tikslų siūloma Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas dėl prieigos prie kintamųjų duomenų įtvirtinti 13 straipsnio 4-6 dalyse.

Dėl Įstatymo projekto 15 straipsnio. Atsižvelgiant į tai, kad Dokumentų rinkinių portalas viešai pristatomas bei viešinamas kaip Lietuvos atvirų duomenų portalas (<https://data.gov.lt/>) ir siekiant Įstatymo projekto teksto aiškumo, siūloma Įstatymo projekte įtvirtinti Lietuvos atvirų duomenų portalo pavadinimą.

Direktyvoje (ES) 2019/1024 įtvirtinama, jog viešojo sektoriaus institucijos turėtų būti skatinamos leisti pakartotinai naudoti visus duomenis, kuriais jos disponuoja, o valstybės valdomi subjektai – visus duomenis, rengiamus teikiant viešąsias paslaugas. Siekiant perkelti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas įpareigojančias valstybės nares skatinti viešojo sektoriaus institucijas ir valstybės valdomus subjektus rengti duomenis, kuriems taikoma Direktyva (ES) 2019/1024, ir suteikti prie jų prieigą laikantis principo „atviras pagal pritaikymą ir pagal standartą“, siūloma 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti, kad institucijos ar valstybės valdomo subjekto visi duomenys, turi būti inventorizuoti, laikantis principo, kad duomenys gali būti skelbiami pakartotiniam naudojimui, jei tai neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams. Inventorizuotų duomenų sąrašas turi būti skelbiamas Lietuvos atvirų duomenų portale. Siekiant, kad visuomenei, verslui ir mokslui būtų prieinami aktualūs duomenų rinkiniai, Įstatymo projekto 15 straipsnio 2 dalyje siūloma įtvirtinti institucijų ir valstybės valdomų subjektų pareigą sudaryti duomenų, dėl kurių yra pateiktos užklausos portale arba kurių pakartotinis naudojimas, institucijos ir valstybės valdomo subjekto vertinimu, gali kurti pridėtinę vertę, rinkinius ir juos skelbti portale, jei tai neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams.

Siekiant Įstatymo struktūros aiškumo, Įstatymo projekte taip pat siūloma 15 straipsnio pavadinimą „Dokumentų rinkiniai, jų sudarymas“ pakeisti į „Institucijos ir valstybės valdomo subjekto pareiga sudaryti duomenų rinkinius“.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma panaudoti Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos (valstybės duomenų platforma) funkcionalumą sudarant ir teikiant duomenų rinkinius, šio straipsnio 3 dalyje nurodant, kad institucijos, sudarydamos duomenų rinkinius bei juos perduodamos Lietuvos atvirų duomenų portalui, turi naudotis valstybės duomenų platformos funkcionalumais Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, o valstybės valdomi subjektai, sudarydami duomenų rinkinius bei juos perduodami Lietuvos atvirų duomenų portalui, gali naudotis valstybės duomenų platformos funkcionalumais Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Siekiant efektyvaus duomenų valdymo, Vyriausybės įgaliota institucija per valstybės duomenų platformą centralizuotai atvėrusi kitų institucijų ir valstybės valdomų subjektų duomenų rinkinius, galėtų juos panaudoti valstybės duomenų platformos aplinkoje strateginių valstybės valdymo sprendimų priėmimo, mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų, statistikos, stichinių, epideminių ir kitų kritinių situacijų valdymo, institucijų veiklos funkcijų vykdymo tikslais Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Dėl Įstatymo projekto 16 straipsnio. Siekiant reglamentuoti sąlygas, kuriomis būtų skelbiami ir pakartotinai naudojami didelės vertės duomenų rinkiniai, siejami su reikšminga socialine ir ekonomine nauda, itin vertinga ekonomikai ir visuomenei, siūloma jas įtvirtinti 16 straipsnio nuostatose. Atkreipiame dėmesį, kad Direktyvos 13 straipsnio 2 dalis nurodo, kad „Komisijai pagal 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamas I priedas, įtraukiant naujas didelės vertės duomenų rinkinių temines kategorijas, kad būtų atsižvelgta į technologinius ir rinkos pokyčius“. Atsižvelgiant į tai, kad Europos

Komisijos deleguotieji aktai turės būti perkelti į nacionalinę teisę, siūloma Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad didelės vertės duomenų teminių kategorijų sąrašą ir didelės vertės duomenų rinkinių sąrašą tvirtina Vyriausybė. Siekiant užtikrinti kuo didesnę didelės vertės duomenų rinkinių naudą ir palengvinti jų pakartotinį naudojimą, prieiga prie tų rinkinių turėtų būti kuo mažiau teisiškai ribojama ir nemokama. Be to, tie rinkiniai turėtų būti nuskaitomi automatinio būdu, skelbiami per programų sąsają (angl. *Application Programming Interface, API*) ir atsisiuojami vienu kartu (masinis atsisiuotimas).

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos atvirų duomenų portalo funkcinę struktūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimas Nr. 24 „Dėl dokumentų rinkinių portalo steigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“, Įstatymo projekte siūloma portalo paslaugų (šiuo metu galiojančio įstatymo 21 straipsnis) neregamentuoti.

Dėl V skyriaus. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo V skyrių „Skundų ar pranešimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka“ sudaro tik 1 straipsnis, siūlome šį skyrių panaikinti, 18 straipsnį perkelti į dabartinį VI skyrių „Baigiamosios nuostatos“.

Dėl Įstatymo projekto 18 straipsnio. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektas reglamentuoja ne tik institucijų, bet ir valstybės valdomų subjektų, pareigas siūloma Įstatymo projekto 18 straipsnį skirti į dvi straipsnio dalis nustatant atskirus teisių gynimo būdus skundžiant institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinį sprendimą, bei valstybės valdomo subjekto veiksmus ar neveikimą, taip pat valstybės valdomo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus. Dėl Įstatymo projekto priedo 2 straipsnio. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas, Įstatymo projekto priedo 2 straipsnio 3 dalyje nustatoma, jog valstybės valdomi subjektai iki šio įstatymo įsigaliojimo nustato ir pasitvirtina atlyginimo už duomenų teikimą dydžius ir atlyginimo mokėjimo tvarkas.

Atsižvelgiant į tai, kad institucijoms, siekiant tinkamai įgyvendinti Įstatymo projekto nuostatas dėl duomenų pakartotinio naudojimo, gali atsirasti papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis (darbo užmokestis, programinių priemonių ir registrų bei valstybės informacinių sistemų plėtros darbai), siūloma Įstatymo projekto priedo 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyti, kad institucijos privalo skirti iki 2 proc. darbo užmokesčiui skirtų asignavimų darbo užmokesčiui už veiklą, užtikrinančių duomenų ir duomenų rinkinių sudarymą, teikimą, skelbimą ir pakartotinį naudojimą, vykdymą, taip pat numatyti įstatymui įgyvendinti reikalingą valstybės biudžeto lėšų poreikį planuojant informacinių technologijų plėtrai reikalingus asignavimus.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, atlikus numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, parengta numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma. Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įgyvendinus Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas bus praplėsta galimybė naudoti informaciją ir duomenis, surinktą vykdant viešąjį administravimą ar teikiant viešąsias paslaugas, kuri yra svarbi pirminė medžiaga skaitmeninio turinio produktams ir paslaugoms ir taps dar

svarbesniu turinio šaltiniu plėtojant tokias pažangiąsias skaitmenines technologijas kaip dirbtinis intelektas ar daiktų internetas. Padidėjusios galimybės pakartotinai naudoti informaciją, sudarys sąlygas verslo įmonėms, įskaitant smulkias ir vidutines, taip pat visuomenei išnaudoti jos potencialą ir prisidėti prie ekonomikos plėtojimo ir aukštos kokybės darbo vietų kūrimo bei tokių svarbių visuomenės tikslų kaip atskaitomybė ir skaidrumas įgyvendinimo.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 10 d. nutarimą Nr. 45 „Dėl Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registruoti pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimą Nr. 24 „Dėl dokumentų rinkinių portalo steigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos mokslo tarybos 2016 m. vasario 29 d. nutarimą Nr. VIII-2 „Dėl atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gairių patvirtinimo“;
- 4) 2020 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymą Nr. 4-1150 „Dėl Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijų patvirtinimo“;
- 5) 2013 m. kovo 25 d. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymą Nr. T-36 „Dėl Duomenų teikimo formatų ir standartų rekomendacijų patvirtinimo“;
- 6) Valstybės valdomi subjektai privalės pasitvirtinti atlyginimo už dokumentų teikimą dydį ir atlyginimo mokėjimo tvarką;
- 7) Reikės priimti Vyriausybės nutarimą dėl institucijų, nurodytų Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalyje, sąrašo sudarymo ir šio sąrašo skelbimo internete tvarką;
- 8) Reikės priimti Vyriausybės nutarimą/us nustatančius didelės vertės duomenų teminių kategorijų sąrašą, didelės vertės duomenų rinkinių sąrašą ir šių rinkinių skelbimo bei pakartotinio naudojimo papildomas sąlygas

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Vadovaujantis Įstatymo projekto 10 ir 16 straipsniais, bus priimami Vyriausybės nutarimai.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projekte institucijoms siūloma skirti iki 2 proc. darbo užmokesčiui skirtų asignavimų darbo užmokesčiui už veiklą, užtikrinančių duomenų ir duomenų rinkinių sudarymą, teikimą, skelbimą ir pakartotinį naudojimą, vykdymą.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonėje "Naujos kartos Lietuva" planuojama reforma „Duomenų valdymo efektyvumo užtikrinimas ir atviri duomenys“. Reformos tikslas – užtikrinti patikimų viešojo sektoriaus duomenų prieinamumą, galimybę dalytis jais, pakartotinio duomenų panaudojimo galimybes ir sukurti prielaidas viešojo sektoriaus įstaigoms priimti duomenimis pagrįstus sprendimus, o verslui kurti skaitmenines inovacijas. Įgyvendinant reformą didelis dėmesys bus kreipiamas aukštos vertės duomenims, jų prieinamumui, atvirumui. Numatytos investicijos leis sklandžiai technologiškai įgyvendinti duomenų atvėrimą, integraliai panaudojant viešojo sektoriaus duomenų panaudojimą įvairialypiams tikslams. Planuojama į valstybinį duomenų ežerą (valstybinę duomenų platformą) suintegruoti 376 informacinius išteklius, padaryti integracijas su Atvirų duomenų portalu, sukurti valstybės duomenų architektūros modelį ir kt. Šioms veikloms įgyvendinti - planuojama 30 mln. Eur (iš viso reformai – 30,5 mln. Eur).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Lietuvai numatytos investicijos 2021-2027 m. ES fondų investicijų programoje - 1.2 uždavinio 1.2.5. kryptis "Skatinti viešųjų institucijų atvirųjų duomenų, orientuotų į paklausą, naudojimą" veikloms, skirtoms skatinti viešųjų institucijų atvirųjų duomenų, orientuotų į paklausą, naudojimą inovatyviems sprendimams ir skaitmeninėms paslaugoms kurti, viešojo sektoriaus institucijų iniciatyvoms, organizuojančioms politikos eksperimentavimo įrankių taikymą.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Duomenys“, „didelės vertės duomenų rinkinys“, „kintamieji duomenys“, „atviri duomenys“, „pakartotinis naudojimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Įstatymas turėtų būti išverstas į anglų kalbą.

